

جام جمعه

سینما

سه شنبه ۲ اردیبهشت ۱۴۰۴ ۱۴۰۴ شماره ۷۰۲۵

کارآموز شیطان

فیلم «کارآموز» به کارگردانی علی عباسی که پیش تر از او فیلم جنجالی و ضدشیعی «عنکبوت مقدس» را شاهد بودیم این بار با نویسنده‌گی گابریل شرمن، با خلق اثری پروپاگاندا، جسورانه و چندلایه با نگاهی موشکافانه به دوران جوانی دونالد ترامپ و رابطه مرموز او با روی کوهن، وکیل جنجالی و اهریمن نمای نیویورکی می‌پردازد. این فیلم نه تنها یک زندگی نامه سینمایی بلکه کالبدشکافی نظام سرمایه‌داری آمریکایی در دهه‌های ۷۰ و ۸۰ میلادی است؛ عصری که در آن قدرت، فساد و جاه‌طلبی‌های بیمارگونه به‌راحتی مرزهای اخلاقی را درمی‌نوردیدند.

کارگردانی و فضاسازی، تقابل نور و تاریکی

علی عباسی که در سال ۲۰۱۸ با ساخت فیلم سینمایی «مرز» همانند عنکبوت مقدس و البته با توصیه‌هایی برنده جوایزی در کن شده بود این بار با مهارتی تحسین‌برانگیز، فضایی کافکایی و پر از ابهام خلق می‌کند. استفاده از نورپردازی «اکسپرسیونیستی» (سایه‌های بلند، فضا‌های نیمه‌تاریک) به‌خوبی حال و هوای فاسد و خطرناک نیویورک آن دوران را منتقل می‌کند. صحنه‌هایی مانند مذاکرات پشت‌پرده ترامپ و کوهن در رستوران‌های مجلل یا دفتر کارهای تاریک، یادآور فیلم‌های سینمای نوآر هستند.

عباسی همچنین از نمادگرایی هوشمندانه استفاده می‌کند؛ ساختمان‌های بلند به مثابه قفس‌های طلایی، آینه‌هایی که تصویر ترامپ را تحریف می‌کنند (نماد خودشیفتگی و توهم قدرت) و شهر نیویورک به‌عنوان یک جنگل بتنی که در آن تنها زرومندان زنده می‌مانند.

سیاستین استن در نقش ترامپ، فراتر از یک تقلید سطحی در نقش خود فرورفته و جنون قدرت‌طلبی او را به‌خوبی به‌تصویر می‌کشد. حرکات اغراق شده بدن، تغییر لحن صدا از چرپ‌زبانی تا فریادهای عصبی و نگاه‌های خیره‌ای که گویی همیشه در حال محاسبه سود و زیان است، همگی نشان‌دهنده پژوهشی عمیق در مورد شخصیت ترامپ هستند. جرمی استرانگ در نقش روی کوهن، هیولایی مسلح به قوانین است و بازی او ترسناک و مجذوب‌کننده نماید.

کوهن در این فیلم نه یک معلم بلکه «مفیستوفلس» است که ترامپ جوان را به دنیای شیطانی قدرت واقعی راهنمایی می‌کند. دیالوگ‌های او مانند جاقو تیزاست: «قانون، اخلاق نیست. قانون، قانون است و برنده آن را می‌نویسد».

چرا این جمله در فیلم مهم است؟

این جمله مبنای فساد سیستماتیک را نشان می‌دهد. کوهن به ترامپ یاد می‌دهد قدرت واقعی از بازی با قانون نه پایبندی به اخلاق به‌دست می‌آید. این تفکر پایه بسیاری از تصمیمات ترامپ در زندگی واقعی (از تجارت تا سیاست) بوده اما چرا کوهن یک مفیستوفلس است؟ مفیستوفلس نام شیطان در «افسانه فاولست» است و نماد شر، فریبکاری و وسوسه انسان برای رسیدن به قدرت در ازای فروختن روح محسوب می‌شود. متن کامل را در جام جم آنلاین بخوانید

انیمیشن سینمایی «رویاشهر» محصول هنرمندان کاشانی شب‌گذشته با برگزاری مراسم افتتاحیه باشکوهی در سینما بهمن کاشان، رسماً متولد شد. این رویداد که با استقبال پرشور کودکان و نوجوانان و با شعار «رویاشهر؛ تحقق رویای هنرمندان کاشانی» برگزار شد، نویدبخش ارکان سراسری این اثر سینمایی در آینده نزدیک است. در این مراسم با حضور چهره‌های آشنایی چون فاطمه

آغاز ارکان «رویاشهر» از شهر کاشان

امینی (ننه نقلی)، سازندگان فیلم و مسئولان شهری، مصطفی حسن‌آبادی، تهیه‌کننده رویاشهر از تلاش چهار ساله نزدیک به ۴۰۰ هنرمند کاشانی برای خلق این اثر سخن گفت و کاشان را به عنوان قطب جدید انیمیشن ایران معرفی کرد. وی رویاشهر را پس از انیمیشن پرفروش «بنیامین» دومین اثر «استودیو آینده‌نگار» دانست و ابراز امیدواری کرد این انیمیشن نیز مورد استقبال مخاطبان

انیمیشنی مذهبی که گیشه را فتح کرد

موفقیت بالای مالی انیمیشن مذهبی و تاریخی «شاه شاهان» در جدول گیشه نمایش سینماهای آمریکای شمالی، تعجب و حیرت تحلیلگران اقتصادی سینما را برانگیخته است. فیلم طی ۱۰ روز نخست ارکان عمومی در این محل،

توانسته ۴۵ میلیون دلار فروش کرده و در مقامی بالاتر از چند اکشن بلاک‌باستر و پیرسومدای هالیوودی قرار گیرد. این موفقیت عالی در شرایطی نصیب این درام تاریخی - مذهبی شده که هزینه تولید آن فقط ۱۵ میلیون دلار بوده و سازندگانش زمان نمایش عمومی، تبلیغات چندانی برایش نکردند. بااین حال، استقبال بسیار خوب عموم تماشاگران از فیلم نشان داد که آنها به دنبال فیلم‌هایی معنوی هستند که هم داستان‌های کهن مذهبی را به تصویر می‌کشند و هم داستان‌هایی درباره زندگی و شرایط زیستی‌شان است.

نکته جالب در این انیمیشن انگلیسی‌زبان این است که کارگردانش سیونگ هو جنگ کره‌ای است که آن را براساس فیلمنامه‌ای از خودش ساخته است. با این همه، گروهی از بازیگران سرشناس همچون کنت برانا، اوما تورمن، مارک هامیل، پیرس برازنان، فورست ویتاکر و بن کینگزلی به‌عنوان صدایپیشه با آن همکاری کرده‌اند. فیلمنامه داستان خود را در دو وجه به جلو می‌برد. چارلز دیکنز، نویسنده نامدار قرار است از نوول تازه‌اش «سرود کریسمسی» رونمایی کند. اما با ورود پسر کوچکش والتون این کار با چالش‌هایی روبه‌رو می‌شود. والتون در پشت صحنه مشغول یک بازی کودکان در رابطه با داستان تاریخی «شاه آرتور» است. زمانی که والتون برای پدرش دردسرساز می‌شود، دیکنز تصمیم به مجازات او می‌گیرد. اما کاترین، همسر چارلز به او پیشنهاد می‌کند به جای تلاش برای دور کردن والتون از وسوسه‌اش، او را به سمت داستانی بزرگ‌تر و عمیق‌تر یعنی «شاه شاهان»

هر دو داستان در کنار هم به جلو بروند. در این رابطه باید یک طرح اصلی و مرکزی خلق می‌کردم که این دورا به شکلی منطقی و صحیح در کنار هم حفظ کند. به این ترتیب، این دو داستان که در دو دوره مختلف تاریخی رخ می‌دهند به نوعی به کمک هم آمده و یکدیگر را تکمیل می‌کنند. هریک از این دو داستان برای خود پیام‌های جداگانه‌ای دارند که درنهایت به هم متصل می‌شوند. شما از یک‌سو داستان مصائب حضرت مسیح(ع) را دارید و از سوی دیگر با داستان احمای روابط بین یک پدر و پسر هستید. این بخش دوم هم در کلیت خودش حال‌وهوایی مذهبی دارد. شما توانسته‌اید تلفیق خوبی از این دو داستان ارائه دهید. برای این کار استفاده مناسبی از استعاره کرده‌اید. درعین حال، باید از لحنی استفاده می‌کردید که بچه‌ها هم حرف و پیام فیلم را گرفته و متوجه شوند. از این تجربه صحبت کنید.

بیش از ۴۰ سال به‌عنوان فیلمبردار با فیلم‌های زنده سینمایی کار کرده‌ام و می‌دانم چه کارهایی انجام داده‌ام. اما اینجا با یک پروژه انیمیشنی سروکار داشتم. برای خود من هم ورود به این وادی بسیار جالب بود. همین تفاوت در نوع کار باعث شد تا برای شاه شاهان به دنبال روشی تازه و غیرمتعارف باشم. از بجگی با فیلم‌های انیمیشنی آشنا بودم و می‌دانستم برای تاثیرگذاری بیشتر باید سراغ این شیوه کار بروم.

ظاهر کار هم بسیار خوب است و درام را به شکلی جذاب تعریف کرده و جلو می‌برد. با چه چالش‌هایی روبه‌رو بودید تا بتوانید کاری تاثیرگذارتر خلق کنید؟ چالش برانگیزترین بخش کار این بود که فیلم نور و روشنایی خاص خود را داشته باشد. بسیاری بر این باورند که فیلم‌های انیمیشن برای بچه‌ها و خاص آنان است. من این‌طور فکر نمی‌کنم و تلاش کردم این نکته را ثابت کنم. شاه شاهان فقط برای بچه‌ها نیست و تماشاگران بزرگسال را هم شامل می‌شود. زمان ساخت فیلم در این فکر بودم که باید قلمی خانوادگی بسازم که تمام اعضای خانواده با

یکدیگر به دیدنش بروند. پس تلاش کردم همه چیز در آن سرراست باشد.

خب، کار جالبی انجام داده‌اید. در اینجا تماشاچی داستانی کهن را از زاویه دید یک کودک نگاه و تجربه می‌کند. به این فکر می‌کردید که تاثیر لازم را بر تماشاگران می‌گذارد و این نکته که می‌خواستید به درون ذهن کودکی رسوخ کنید که چیزهایی درباره حضرت مسیح(ع) یاد می‌گیرد، چه احساسی را در خودتان برمی‌انگیخت؟ می‌خواستم از زاویه دید یک کودک داستان را نگاه کنم، زیرا بچه‌ها روحی پاک و دست‌نخورده دارند و هنوز درگیر مسائل و مشکلات بزرگسالانه نشده‌اند. این روح آزاد و پاک در مقابل روح سرگشته آدم‌های بزرگسال قرار می‌گیرد. بزرگ‌تراها به دلیل مسائل و مشکلات روزمره، دیگر افکاری هستند که در ذهنیت‌شان مداخله کرده و راه را برای استنباطات دیگر باز می‌کند. اما در رابطه با بچه‌ها چنین چیزی نیست و آنها ذهنی شفاف، صاف و کشف‌نشده دارند. برای من که می‌خواستم تماشاگران پیام کلی فیلم را درک کرده و در آغوش بگیرند، این شیوه روایت بهتر جواب می‌داد.

فیلم توسط شرکت مستقل فیلمسازی آنجل استودیو ساخته شده است که در چند سال اخیر درام‌های مذهبی و اجتماعی موفقی را روانه پرده سینماها کرده است. آنها به دنبال سینمای معناگرا هستند و طبیعی است که ارکان فیلم‌های‌شان معمولاً راحت نیست.

وقتی اولین بار که تلاش کردیم فیلم را در آمریکا ارکان و توزیع کنیم، با موانع و مشکلات متعددی روبه‌رو شدیم. معمولاً توزیع‌کنندگان سینمایی استقبالی از فیلم‌ها اجتماعی و پیام‌دار نمی‌کنند و باورشان این است که کسی به تماشای آنها نمی‌نشیند. اما تجربه سال‌های اخیر نشان داده و ثابت کرده که فیلم‌های سینمای معناگرا اگر داستان‌شان را به زبانی ساده تعریف کنند، توانایی جذب گروه انبوهی از تماشاگران را دارند. من به معجزه اعتقاد دارم و باورم این است که ساخت فیلم و ارکان عمومی آن، حکم یک معجزه را داشته است.

رویداد

«مصائب شیرین ۲» در اندیشه نقد می‌شود

فیلم سینمایی «مصائب شیرین ۲»، آخرین اثر رضا داوودنژاد، امروز سه‌شنبه دوم اردیبهشت در باشگاه «سینمااندیشه» فرهنگسرای اندیشه به نمایش در می‌آید و با حضور منتقدان نقد و بررسی می‌شود.

این فیلم که ادامه‌ای بر «مصائب شیرین» ساخته سال ۱۳۷۷ است، داستان سفری از منجستر به لندن را روایت می‌کند که در آن پدر و مادر به مرور گذشته خود می‌پردازند تا دلایل دوری فرزندشان را دریابند. در نشست نقد و بررسی این فیلم، حمید باباوند و محسن سلیمانی فاخر، روزنامه‌نگاران و منتقدان سینما، به تحلیل و بررسی مصائب شیرین ۲ می‌پردازند. از بازیگران این فیلم می‌توان به رضا داوودنژاد، ترلان پروانه، مونا داوودنژاد، زهرا داوودنژاد، همایون کاظمی و... اشاره کرد. علاقه‌مندان به سینما می‌توانند امروز سه‌شنبه دوم اردیبهشت به فرهنگسرای اندیشه واقع در خیابان شریعتی، بوستان شهید مفرد نیایی مراجعه کنند. حضور در این نشست برای عموم آزاد و رایگان است.

«هم‌نوایی عاشقانه» به روسیه رفت

مستند «هم‌نوایی عاشقانه» ساخته آذر مهرابی در نخستین حضور بین‌المللی خود به بیست و نهمین جشنواره جهانی فیلم‌های تلویزیونی زیست‌بوم‌شناسی روسیه راه یافت. هم‌نوایی عاشقانه در

بخش رقابتی این جشنواره که از ۱۸ تا ۲۲ خرداد در شهر خانتی مانسیسک و با موضوع حفظ و نجات محیط زیست برگزار می‌شود، حضور خواهد داشت. این فیلم مستند پیش از این در هفدهمین جشنواره «سینماحقیقت» به نمایش درآمد و موفق به دریافت جایزه ویژه هیات داوران در بخش نیمه بلند بین الملل شده بود.

هم‌نوایی عاشقانه به تهیه‌کنندگی مرکز گسترش سینمای مستند، تجربی و پویانمایی تولید شده و حضور آن در جشنواره روسیه، فرصتی برای معرفی سینمای مستند ایران در عرصه بین‌المللی است. جشنواره جهانی فیلم‌های تلویزیونی زیست‌بوم‌شناسی روسیه با همکاری شبکه‌های تلویزیونی Russia 1 و Russia24 برگزار می‌شود.

حضور «باگ»

در صوفیه قطعی شد

انیمیشن کوتاه «باگ» ساخته علی معصومی، به شانزدهمین جشنواره بین‌المللی فیلم انیمیشن بلغارستان راه یافت. این جشنواره ۱۷ اردیبهشت در شهر صوفیه برگزار می‌شود. باگ تولید مرکز گسترش سینمای مستند، تجربی و پویانمایی، به تاثیر واکنش والدین بر کودکان می‌پردازد. نمایش این انیمیشن در جشنواره بلغارستان فرصتی برای معرفی هنر انیمیشن ایران در عرصه بین‌المللی است.

قاب

